

2019

CENTRUL NAȚIONAL
DE DEZVOLTARE A
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Abrevieri

Introducere

Calitate în învățământul profesional și tehnic

Beneficiile asigurării calității în învățământul profesional și tehnic

Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic (CNAC în îpt)

Principiile calității

Descriptorii de performanță

Corelarea descriptorilor de performanță din CNAC în îpt cu indicatorii din standardele naționale de referință

Procese prin care se asigură calitatea în învățământul profesional și tehnic

Procese interne școlii

Procese externe școlii

Instrumentele Cadrului Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic

Manualul de autoevaluare

Manualul de inspecție

Roluri și responsabilități în asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic

Rețelele de inter - asistență

Grupul Național pentru Asigurarea Calității

Provocări/Abordări viitoare

Concluzii

Bibliografie

Asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic

**CENTRUL NAȚIONAL
DE DEZVOLTARE A
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
PROFESIONAL ȘI TEHNIC**

ABREVIERI

ARACIP	Agencia Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar
CNDIPT	Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic
GNAC	Grupul Național de Asigurare a Calității
CNAC	Cadrul Național de Asigurare a Calității
ÎPT	Învățământul Profesional și Tehnic
CQAF	Cadrului Comun European de Asigurare a Calității în formare profesională
PAS	Planul de Acțiune al Școlii
CEAC	Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității

INTRODUCERE

Procesele de transformare a societății înregistrate în ultimii ani, tranziția către post industrialism și societatea bazată pe cunoaștere, reprezintă tot atâtea provocări pentru sistemul de educație și formare profesională. Alături de asigurarea accesului la educație, de dobândirea unui nivel ridicat de calificare, relevanța și calitatea pregătirii celor care învață devine semnificativă. În acest context, asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic capătă noi valențe și implică noi roluri instituționale. Demersurile înregistrate la nivel european în acest domeniu au inspirat dezvoltările din România, ceea ce a determinat adoptarea cu titlu de experiment, încă din anul 2003, a unor elemente vizând asigurarea calității la nivelul furnizorului, respectiv unitatea de învățământ.

În anul 2006, cadrul asigurării calității la nivel național este validat prin lege, iar pentru învățământul preuniversitar, Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP) devine instituția cu rol cheie în crearea culturii calității și îmbunătățirea rezultatelor învățării. Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) asigură particularizarea Cadrului Național la specificitatea învățământului profesional și tehnic și asistă unitățile de învățământ și inspectoratele școlare în programul de dezvoltare instituțională.

Sistemul național de asigurare a calității educației permanente, conform Legii Educației nr.1/2011, cuprinde sistemul de asigurare a calității în învățământul preuniversitar, sistemul de asigurare a calității în învățământul superior, sistemul de asigurare a calității în formarea profesională inițială și sistemul de asigurare a calității în formarea profesională continuă. Pentru a armoniza și corela toate componentele sistemului național de asigurare a calității s-a constituit Grupul Național de Asigurare a Calității (GNAC) care este, conform art. 355 din Legea Educației Naționale nr.1/2011, o " structură informală care funcționează ca punct național de referință pentru asigurarea calității în educație și formarea profesională, coordonează armonizarea sistemelor de asigurare a calității

în educație și formarea profesională." Secretariatul GNAC este deținut de CNDIPT.

CE ÎNSEAMNĂ CALITATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC?

„Calitatea educației este ansamblul de caracteristici ale unui program de studii sau program de calificare profesională și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite standardele de calitate, precum și așteptările beneficiarilor.” (extras din Legea Educației Naționale nr.1 / 2011)

În învățământul profesional și tehnic, calitatea este în primul rând legată de obținerea unor rezultate ale învățării (cunoștințe, abilități și competențe dobândite la finalul procesului de învățare) care să îndeplinească așteptările principalilor beneficiari:

- elevi
- părinți
- angajatori
- societatea, în general

CARE SUNT BENEFICIILE ASIGURĂRII CALITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC?

Pentru elevi:

- centrarea pe elev a procesului de predare – învățare;
- egalitatea șanselor;
- buna informare privind oferta de formare;
- responsabilizarea privind propria evoluție academică și profesională;
- asigurarea unui program de învățare care să corespundă așteptărilor lor (în primul rând prin implicarea activă în procesul de autoevaluare desfășurat de școală și în formularea unor propuneri de îmbunătățire a calității formării);
- creșterea șanselor de ocupare a unui loc de muncă.

Pentru angajatori:

- încredere în calitatea învățământului profesional și tehnic și în validitatea certificatelor de calificare profesională;
- corelarea ofertei de formare profesională cu cererea;
- adaptarea conținutului ofertei de formare la nevoile de pe piața muncii.

Pentru școală:

- legitimitate și recunoaștere sporită;
- încredere în propria ofertă de formare;
- creșterea satisfacției beneficiarilor (elevi, angajatori, părinți etc.);
- responsabilizarea și creșterea autonomiei (prin importanța acordată procesului de autoevaluare);
- dezvoltarea unei culturi a reflecției și a îmbunătățirii continue pentru toți membrii personalului;
- facilitarea cooperării interinstituționale cu alte unități de învățământ profesional și tehnic;
- accesul la informații privind practici și experiențe de succes.

Pentru societate:

- asigurarea transparenței privind calitatea ofertei de formare;

- responsabilizarea școlii, ca element cheie în asigurarea calității formării;
- sprijinirea procesului de descentralizare în învățământ;
- creșterea răspunderii publice a școlilor;
- creșterea atractivității învățământului profesional și tehnic

CE ESTE CADRUL NAȚIONAL DE ASIGURARE A CALITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC?

Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic (CNAC în ÎPT) constă în ansamblul de principii, metodologii, acțiuni, măsuri și instrumente prin care se asigură calitatea în învățământul profesional și tehnic, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor.

Cadrul general pentru asigurarea calității în educație și formare profesională este stabilit prin Legea 87/2006 și este aplicabil pentru toate nivelurile de învățământ preuniversitar și superior.

Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic respectă în totalitate prevederile Legii 87/2006, precum și metodologiile și instrumentele dezvoltate de Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar, adăugând elementele de specificitate ale învățământului profesional și tehnic.

Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic a fost elaborat de Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, pornind de la Cadrul Comun European pentru Asigurarea Calității în formarea profesională, cu care este perfect compatibil la nivel de principii, metodologie și instrumente.

DE CE ESTE NECESAR CADRUL NAȚIONAL DE ASIGURARE A CALITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC?

În contextul general al învățământului preuniversitar, învățământul profesional și tehnic are specific faptul că asigură atât pregătire academică, cât și formare profesională inițială. Această specificitate implică anumite cerințe particulare în asigurarea calității, care sunt detaliate în Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic.

Astfel, prin implicarea activă a tuturor actorilor sociali și în special a angajatorilor, Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic are un rol esențial în atingerea obiectivelor majore privind formarea profesională, stabilite la nivel european:

- o mai bună corelare dintre cererea și oferta de formare;
- creșterea capacității de ocupare a unui loc de muncă;
- îmbunătățirea accesului la formare profesională, în special pentru grupurile vulnerabile.

De asemenea, Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic are în vedere toate criteriile de calitate din Cadrul Comun European pentru Asigurare a Calității, ceea ce creează premisele asigurării

unui nivel de calitate a formării profesionale inițiale conform cu cerințele europene.

CE SUNT PRINCIPIILE CALITĂȚII?

Aspectele care vizează performanța școlilor și a programelor de învățare pe care aceasta le oferă sunt grupate în 7 arii, denumite principii de calitate.

Principiile calității se referă la toate aspectele de organizare și funcționare ale unităților de învățământ cuprinse în domeniile și criteriile din Legea 87 / 2006.

Principiile de calitate au fost dezvoltate pornind de la modelul Cadrului Comun European de Asigurare a Calității în formarea profesională (CQAF), prezentat în fig.2:

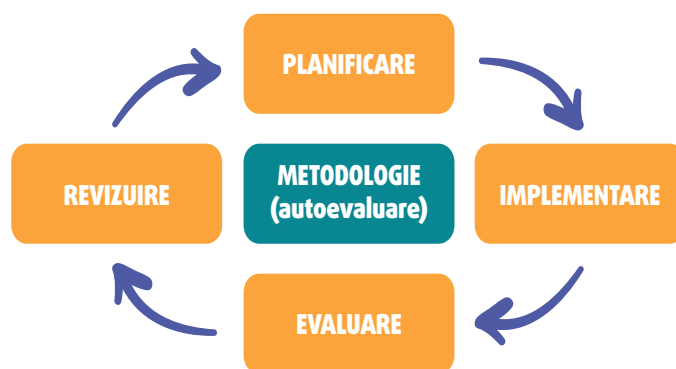

Fig.2 diagrama calității din modelul CQAF

Elementele Cadrului Comun European de Asigurare a Calității în formarea profesională

Principiile Calității din Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic

Metodologie	1. Managementul calității
Planificare	2. Responsabilitățile managementului 3. Managementul resurselor 4. Proiectarea, dezvoltarea și revizuirea programelor de învățare
Implementare	5. Predarea, instruirea practică și învățarea 6. Evaluarea și certificarea învățării
Evaluare	7. Evaluarea și îmbunătățirea calității
Revizuire	7. Evaluarea și îmbunătățirea calității 1. Managementul calității

PRINCIPIILE CALITĂȚII SUNT:

Managementul calității

conducerea elaborează misiunea, viziunea și valorile școlii în urma unor procese consultative. Școala are un Manual al Calității (care include politica școlii în domeniul calității, procedurile necesare pentru asigurarea calității, regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității, decizii prin care se atribuie roluri și responsabilități etc.) și monitorizează implementarea procedurilor.

Responsabilitățile managementului

conducerea se implică activ în asigurarea calității programelor de învățare. Se dezvoltă și se mențin parteneriate cu factorii externi interesați (în primul rând cu angajatorii). Sunt colectate, stocate și analizate în mod regulat informații relevante, care sunt comunicate factorilor interesați. Există un management financiar eficient și responsabil.

Managementul resurselor (fizice și umane)

școala oferă elevilor un mediu sigur și armonios, care le oferă sprijin. Spațiile de învățare sunt echipate adecvat, răspund nevoilor colective și individuale ale elevilor. Resursele, metodele de predare și spațiile aferente permit accesul și participarea activă a tuturor elevilor. Angajarea personalului se face după criterii clare de recrutare și selecție, există o fișă a postului pentru toți membrii personalului, evaluarea performanței este transparentă; școala are o politică de personal, care include inițierea noilor membri și formarea profesională continuă.

Proiectarea, dezvoltarea și revizuirea programelor de învățare

școala este preocupată permanent de îmbunătățirea programelor de învățare, pentru a răspunde nevoilor elevilor (factori interesați interni) și ale angajatorilor și comunității (factori interesați externi). Programele de învățare plasează elevul în centrul lor de interes.

Predarea, instruirea practică și învățarea

școala oferă condiții egale de acces la programele de învățare și sprijină toți elevii. Elevii primesc informații complete privind oferta de formare și beneficiază de orientare și consiliere profesională permanentă. Drepturile și responsabilitățile elevilor sunt clar definite. Se utilizează prioritar metode de predare și instruire practică centrate pe elev. Elevii sunt încurajați să își asume responsabilitatea pentru propriul proces de învățare.

Evaluarea și certificarea învățării

școala utilizează procese eficiente de evaluare și monitorizare a învățării, pentru a sprijini progresul elevilor. Activitățile de evaluare sunt proiectate în echipă, cel puțin la nivelul ariei curriculare. Evaluarea și certificarea sunt în conformitate cu standardele naționale și cu legislația în vigoare.

Evaluarea și îmbunătățirea calității

performanța școlii este evaluată și monitorizată. În urma identificării punctelor slabe prin procesul de autoevaluare și de evaluare externă, sunt stabilite măsuri de îmbunătățire. Acestea sunt implementate și monitorizate, ca parte a unui nou ciclu de asigurare a calității.

CE SUNT DESCRIPTORII DE PERFORMANȚĂ?

Fiecare principiu de calitate este alcătuit dintr-un număr de descriptori de performanță, elaborați pe baza criteriilor de calitate din Cadrul Comun European de Asigurare a Calității. Aceștia descriu activitățile care conduc la asigurarea și îmbunătățirea calității educației și formării profesionale.

CORELAREA DESCRIPTORILOR DE PERFORMANȚĂ DIN CNAC ÎN ÎPT CU INDICATORII DIN STANDARDELE DE REFERINȚĂ

Standardele de referință (de calitate) descriu cerințele care definesc nivelul optim de realizare a activităților de către furnizorii de educație. Aceste standarde sunt naționale și sunt valabile pentru toți furnizorii de educație din învățământul preuniversitar. Standardele de referință se aplică domeniilor și criteriilor din Legea 87 / 2006.

Pentru fiecare domeniu sunt definite subdomenii, pentru fiecare subdomeniu sunt formulați indicatori. Descriptorii de performanță din Cadrul Național de Asigurare a Calității în ÎPT sunt corelați cu indicatorii din standardele de referință.

Fiecare indicator are asociat un număr de descriptori de performanță (în tabelul de mai jos este prezentat un exemplu de corelare); aceștia descriu activitățile care trebuie realizate pentru ca performanța școlii la indicatorul respectiv să fie considerată optimă.

Standarde naționale de referință pentru învățământul preuniversitar

Indicator

Existența parteneriatelor cu reprezentanții comunității

Cadrul Național de Asigurare a Calității în ÎPT
Descriptori de performanță asociați

Se dezvoltă, se mențin și se revizuiesc permanent parteneriate și colaborări eficiente cu factori interesați externi

Se colectează în mod sistematic informații în legătură cu nevoile, așteptările, interesele și caracteristicile tuturor factorilor interesați (în primul rând a angajatorilor) și se folosesc aceste informații pentru a îmbunătăți experiența de învățare și pentru a dezvolta programele de învățare

Se dezvoltă și se monitorizează parteneriate cu alte unități de învățământ

Se creează legături cu alți parteneri și departamente ale administrației locale pentru a face procesul de învățare mai accesibil și sigur (ex. asigurarea transportului, cazării, mesei elevilor, servicii medicale și educație sanitară)

Proiectele de parteneriat contribuie la dezvoltarea participării la programele de învățare și ocupării forței de muncă la nivel local, regional și, dacă este posibil, la nivel național și european

CARE SUNT PROCESELE PRIN CARE SE ASIGURĂ CALITATEA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC?

A. Procese interne școlii:

Procesele interne prin care se asigură calitatea sunt prezentate în fig.1:

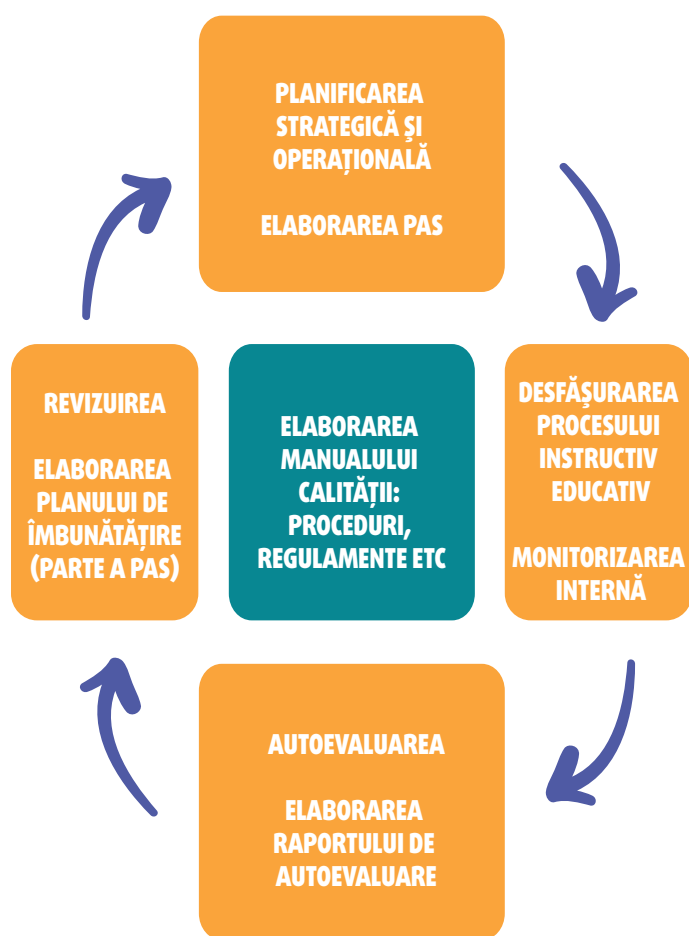

Fig.1: diagrama calității proceselor interne de asigurare a calității la nivelul școlii

• **planificarea** - stabilirea principalelor obiective în domeniul calității, precum și precizarea resurselor și mijloacelor necesare realizării acestora, prin:

- ✓ planificare strategică: formularea principalelor obiective în domeniul calității;
- ✓ planificare operațională: precizarea acțiunilor, resurselor și mijloacelor necesare, stabilirea unor termene și alocarea responsabilităților

Rezultatele planificării calității sunt incluse în Planul de Acțiune al Școlii (PAS). PAS este un document de planificare strategică, elaborat pentru o perioadă de 3-5 ani, prin care școala răspunde în termeni de dezvoltare instituțională priorităților regionale și locale privind formarea profesională.

• **implementarea** acțiunilor stabilite în etapa de planificare precum și desfășurarea efectivă a procesului instructiv – educativ astfel încât să se realizeze rezultatele așteptate ale învățării;

• **monitorizarea internă** - urmărește dacă acțiunile propuse în etapa de planificare se desfășoară cu respectarea termenelor și responsabilităților stabilite și evaluează procesul instructiv – educativ prin asistențe la ore. Monitorizarea internă permite identificarea imediată a dificultăților cu care se confruntă școala în atingerea obiectivelor stabilite sau care apar în procesul didactic curent la clasă și identificarea unor soluții adecvate.

• **autoevaluarea** - procesul principal de asigurare a calității, prin care școala își evaluează performanța, pe bază de dovezi și care se finalizează cu elaborarea raportului de autoevaluare;

• **stabilirea revizuirilor necesare pentru îmbunătățirea calității și elaborarea planului de îmbunătățire;**

• **elaborarea Manualului Calității**, care include politica școlii în domeniul calității, procedurile necesare pentru asigurarea calității, regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității, decizii prin care se atribuie roluri și responsabilități, etc.

B. Procese externe școlii:

Procese coordonate de inspectoratele școlare:

- **inspecții de monitorizare externă a calității** educației și formării profesionale oferite de școală - îndrumare și sprijin acordat școlii în procesul de asigurare a calității, verificarea modului în care sunt respectate cerințele de calitate și formularea unor propuneri de îmbunătățire a calității;
- **inspecții de validare a raportului de autoevaluare elaborat de școli și de aprobare a planului de îmbunătățire propus de școli.**

Procese coordonate de Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP - înființată în baza Legii 87/2006 , având ca rol esențial promovarea și aplicarea politicilor privind calitatea educației în învățământul preuniversitar):

- **autorizarea și acreditarea** - certificarea respectării standardelor pentru funcționarea școlilor și a programelor pe care acestea le oferă. **Acreditarea este obligatorie pentru fiecare program de calificare profesională, conform Legii 87/2006.** Acreditarea se acordă prin Ordin al ministrului educației naționale, în baza avizului favorabil al ARACIP, cu respectarea procedurii de acreditare din Legea 87/2006.

Acreditarea presupune parcurgerea a două etape succesive:

- ✓ **autorizarea de funcționare provizorie**, care acordă dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza, după caz, admiterea la studii;
- ✓ **acreditarea**, care acordă în plus și dreptul de a emite diplome, certificate și alte acte de studii recunoscute de Ministerul Educației Naționale și de a organiza examen de absolvire.

- **evaluarea externă periodică a calității educației și formării profesionale oferite de școli** - examinarea multicriterială a măsurii în care școala și programele acesteia îndeplinesc standardele de calitate; este realizată de experți independenți din Registrul ARACIP, cel puțin o dată la 5 ani.

Metodologia de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație este aprobată prin HG 22/ 2007 iar standardele de autorizare provizorie/ acreditare/ evaluare periodică prin HG 21/ 2007

CARE SUNT INSTRUMENTELE CADRULUI NAȚIONAL DE ASIGURARE A CALITĂȚII ÎN ÎPT?

Pentru a sprijini școlile și inspectoratele școlare în implementarea proceselor de autoevaluare și de inspecție de monitorizare externă a calității în îpt, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic a elaborat 2 instrumente : Manualul de Autoevaluare și Manualul de Inspecție. Aceste manuale au fost dezvoltate pe baza Ghidului European de Autoevaluare a furnizorilor de formare profesională. Aplicarea manualelor s-a pilotat în perioada 2003 – 2006 în 122 unități de învățământ profesional și tehnic asistate prin programele Phare TVET și, datorită bunelor rezultate obținute în perioada de pilotare, conducerea Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului a decis generalizarea în toate unitățile de învățământ profesional și tehnic începând din anul școlar 2006 – 2007.

I. MANUALUL DE AUTOEVALUARE CE ESTE AUTOEVALUAREA?

Autoevaluarea reprezintă procesul de bază al Cadrului Național de Asigurare a Calității în îpt prin care școala își evaluează performanțele obținute, în urma colectării și analizării de dovezi. Autoevaluarea:

- ✓ este orientată pe rezultatele învățării;
- ✓ se referă la toate aspectele activității școlii, dar vizează în special calitatea educației și formării profesionale;
- ✓ se realizează cu implicarea tuturor beneficiarilor (personalul școlii, elevii, angajatorii, părinții, etc.);
- ✓ conduce la aprecierea performanței prin raportare la impactul pe care educația și formarea profesională o are asupra elevilor și a altor factori interesați;
- ✓ identifică punctele tari și slabe și permite stabilirea îmbunătățirilor necesare

Scopul autoevaluării este să conducă la îmbunătățirea rezultatelor învățării. Procesul de autoevaluare reprezintă o acțiune de responsabilitate colectivă la nivelul școlii.

Coordonarea procesului de autoevaluare este realizată de către Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității (CEAC). Procesul de autoevaluare se încheie cu elaborarea Raportului de autoevaluare care este făcut public, începând cu anul școlar 2013/2014, prin postarea pe platforma electronică <http://beta.aracip.eu/>

CÂND SE REALIZEAZĂ AUTOEVALUAREA?

Autoevaluarea este un proces ciclic, rezultatele fiind evidențiate într-un raport anual de autoevaluare. Aprecierea performanței se bazează pe dovezi solide colectate de școli pe tot parcursul anului. Pentru ca dovezile să fie solide, acestea trebuie să fie valide, cuantificabile, suficiente, actuale, exacte.

CUM SE ELABOREAZĂ RAPORTUL DE AUTOEVALUARE ȘI PLANUL DE ÎMBUNĂȚĂȚIRE?

Comisia de Evaluare și Asigurare a Calității elaborează raportul de autoevaluare și formulează propunerile de îmbunătățire a calității educației și formării profesionale, cu sprijinul tuturor factorilor implicați în actul educațional (profesori, elevi, agenți economici, parteneri sociali, etc.). Cea mai bună practică (mai ales pentru școlile mari) este constituirea de echipe pentru a realiza autoevaluarea propriului domeniu de activitate și a formula propunerile de îmbunătățire. Acestea pot fi:

- ✓ echipe pe discipline de învățământ / arii curriculare
- ✓ echipe pentru servicii specializate, cum ar fi asistența psiho – pedagogică acordată elevilor, activitatea de formare continuă/perfecționare a cadrelor didactice etc.

Autoevaluarea nu este un scop în sine, ci un punct de pornire pentru planificarea și realizarea unei îmbunătățiri continue. Îmbunătățirea calității se realizează conform etapelor prezentate în Fig.3:

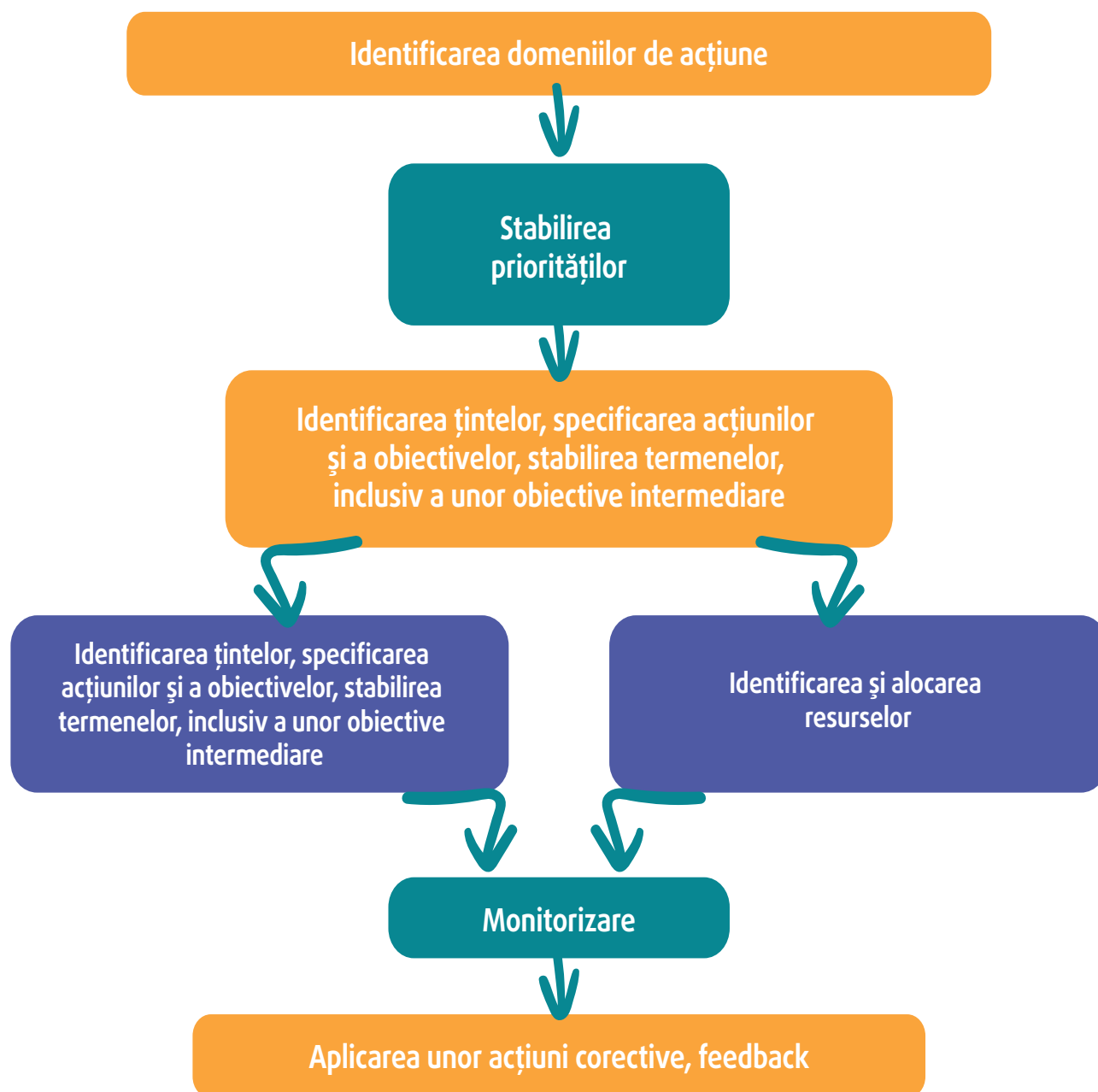

Fig.3 etapele îmbunătățirii calității

II. MANUALUL DE INSPECȚIE

CE ROL ARE INSPECȚIA?

Inspecția constituie o componentă esențială a Cadrului Național de Asigurare a Calității în ÎPT, prin care se asigură îndrumarea școlilor în procesul de autoevaluare, se verifică respectarea cerințelor de calitate și se propun măsuri de îmbunătățire a calității.

Pe parcursul ciclului anual de autoevaluare, prin inspecție se realizează vizite de monitorizare externă a calității educației și formării profesionale, este validat raportul de autoevaluare și aprobat planul de îmbunătățire propus de școli. Inspectorii trebuie să evalueze eficiența educației și formării și să aprecieze în ce măsură aceasta satisface nevoile elevilor. În acest scop, inspectorii trebuie să analizeze în primul rând rezultatele învățării și să evalueze calitatea procesului de predare – învățare.

CINE REALIZEAZĂ INSPECȚIA?

Inspecția este realizată de reprezentanții inspectoratelor școlare, sub coordonarea inspectorului general adjunct responsabil cu asigurarea calității. Pentru întărirea colaborării interinstituționale între școli, este utilă și recomandată cooptarea în echipele care realizează vizitele de monitorizare externă a directorilor și responsabililor Comisiilor pentru Evaluarea și Asigurarea Calității din școlile care au demonstrat o bună practică în asigurarea calității.

Inspecția se realizează în colaborare cu un reprezentant al conducerii sau al Comisiei de evaluare și asigurare a calității din școală.

Acesta constituie principală legătură a școlii cu inspectorii, asigurându-se ca echipa desemnată de inspectoratele școlare să aibă acces la toate dovezile semnificative și ca inspecția să se desfășoare eficient.

CARE SUNT OBIECTIVELE PRINCIPALE ALE INSPECȚIEI?

✓ să definească o părere obiectivă în legătură cu rezultatele învățării, cu calitatea formării, standardele atinse și eficiența cu care sunt administrate resursele;

- ✓ să sprijine școlile în procesul de autoevaluare;
- ✓ să valideze raportul de autoevaluare și să aprobe planul de îmbunătățire;
- ✓ să promoveze o cultură a calității, care să ducă la îmbunătățire continuă;
- ✓ să contribuie la îmbunătățirea calității în învățământul profesional și tehnic pe plan local, regional și național prin evidențierea și diseminarea bunelor practici

CE ACTIVITĂȚI DESFĂȘOARĂ INSPECTORII / ECHIPA DESEMNAȚĂ DE ISJ/ISMB?

- ✓ observă procesul de predare-învățare;
- ✓ observă procesul de instruire practică și discută cu angajatorii și cu cei care coordonează practica în producție a elevilor;
- ✓ evaluează datele privind rata de retenție, progresul și rezultatele școlare;
- ✓ discută cu reprezentanți ai elevilor, cadrelor didactice, conducerii școlii, angajatorilor, părinților;
- ✓ analizează implicarea managementului în asigurarea și îmbunătățirea calității;
- ✓ întocmesc un raport de inspecție, care este transmis unității școlare în termen de o săptămână de la finalizarea inspecției.

ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ÎN ASIGURAREA CALITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Cadrele didactice:

- ✓ utilizarea unor metode de predare/învățare centrate pe elev;
- ✓ îmbunătățirea calității procesului instructiv educativ în urma evaluării regulate (cel puțin anual) a satisfacției elevilor;
- ✓ proiectarea în echipă, cel puțin la nivelul ariei curriculare, a activităților de predare și evaluare;
- ✓ oferirea, la cererea elevilor, de sprijin individual în învățare;
- ✓ cunoașterea și aplicarea măsurilor de asigurare a calității stabilite la nivelul școlii.

Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității (CEAC) :

- ✓ monitorizarea internă a calității educației și formării profesionale;
- ✓ coordonarea procesului de asigurare și evaluare a calității.

Conducerea școlii :

- ✓ elaborarea Planului de Acțiune al Școlii în urma unor procese consultative cu toți factorii interesați și ținând cont de prioritățile regionale și locale;
- ✓ dezvoltarea unei culturi a calității la nivelul școlii;
- ✓ comunicarea permanentă cu elevii, părinții și angajatorii;
- ✓ gestionarea eficientă a resurselor necesare procesului instructiv educativ

Angajatorii:

- ✓ implicarea în identificarea nevoilor de formare și în planificarea ofertei de formare;
- ✓ implicarea în elaborarea componentei locale a curriculumului;
- ✓ implicarea în formarea competențelor profesionale la locul de muncă;
- ✓ participarea la evaluarea și certificarea competențelor profesionale;
- ✓ formularea unor propuneri de îmbunătățire a calității formării profesionale

Inspectoratele școlare:

- ✓ îndrumarea și sprijinul acordat școlii în asigurarea calității;
- ✓ controlul calității și formularea unor propuneri pentru îmbunătățirea calității formării;
- ✓ sprijinirea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice;
- ✓ diseminarea bunelor practici în asigurarea calității

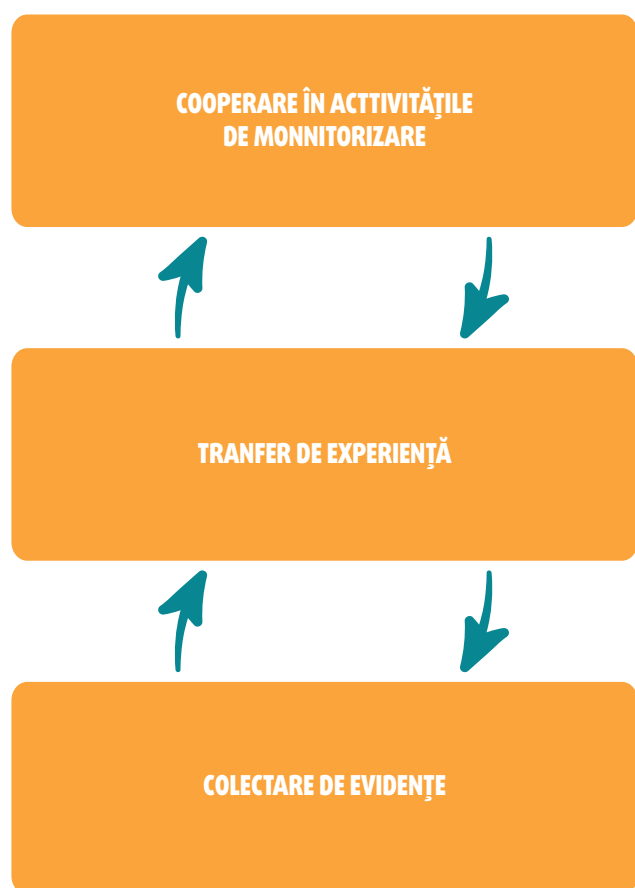
Comunitatea :

- ✓ sprijinirea dezvoltării instituționale a școlii;
- ✓ participarea pro activă la Consiliul de Administrație al școlii;
- ✓ asigurarea resurselor necesare desfășurării procesului instructiv educativ.

CE SUNT REȚELELE DE INTER - ASISTENȚĂ?

Unitățile de învățământ profesional și tehnic sunt asociate în rețele de inter-asistență, astfel încât să poată coopera în activitățile de monitorizare, colectare de evidențe, transfer de experiență sau pregătire a personalului.

În cadrul Proiectelor multianuale Phare TVET, au fost realizate rețele de inter - asistență cuprinzând 100 unități de învățământ profesional și tehnic coordonate de 22 de centre de resurse, din proiectele Phare TVET 2001 - 2003 și respectiv un număr suplimentar de 50 de unități de învățământ profesional și tehnic din mediul rural, din proiectul Phare TVET 2003. Aceste rețele au fost extinse prin implicarea a încă 100 de unități de învățământ profesional și tehnic din proiectele Phare TVET 2004 - 2006.

Începând din anul școlar 2006 - 2007, inspectoratele școlare au realizat la nivelul fiecărui județ și al municipiului București rețele de inter - asistență, prin cuprinderea tuturor unităților de învățământ profesional și tehnic.

Un număr semnificativ de unități de învățământ profesional și tehnic au inițiat rețele locale de inter - asistență cu școli generale, licee teoretice și instituții de învățământ superior, pentru a facilita schimbul de informații și diseminarea bunelor practici.

Prin proiectul POSDRU Îmbunătățirea calității educației și formării profesionale prin rețele parteneriale, derulat în perioada iulie 2010 - iunie 2013 s-au constituit 16 rețele parteneriale pentru 11 domenii de activitate:

1. Agricultură
2. Chimie industrială și protecția mediului
3. Comerț economic
4. Construcții, instalații și lucrări publice
5. Electric și electromecanică
6. Electronică, automatizări
7. Industrie alimentară
8. Industrie textilă și pielărie
9. Mecanică
10. Turism și alimentație
11. Silvicultură și fabricarea produselor din lemn

Obiectivul principal al proiectului a fost îmbunătățirea sistemului de educație și formare profesională prin dezvoltarea de instrumente și metodologii pentru implementarea Cadrlui Comun European de Referință pentru Asigurarea Calității în formarea profesională, utilizând rețele parteneriale între școli. (<http://parteneriatpentrucalitate.tvet.ro/>)

Activitățile de învățare și de evaluare reciprocă (peer learning și peer review) sunt de asemenea instrumente eficiente folosite de unitățile de învățământ profesional și tehnic, în principal la nivel local, dar și la nivel național și european.

CE ESTE GRUPUL NAȚIONAL PENTRU ASIGURAREA CALITĂȚII?

În conformitate cu recomandările Rețelei Europene pentru Asigurarea Calității în educație și formare profesională (ENQA-VET), înființată de Comisia Europeană în 2005, în anul 2006 a fost constituit în România Grupul Național pentru Asigurarea Calității.

Grupul Național pentru Asigurarea Calității (GNAC) reprezintă o structură tehnică de coordonare interinstituțională, cu rol de aplicare a strategiilor și măsurilor naționale și europene în asigurarea calității în formarea profesională. Grupul Național pentru Asigurarea Calității este format din specialiști ai instituțiilor naționale cu atribuții în asigurarea calității pentru formarea profesională inițială și continuă:

- ✓ Ministerul Educației Naționale
- ✓ Ministerul Muncii și Justiției Sociale
- ✓ Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar
- ✓ Autoritatea Națională pentru Calificări
- ✓ Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic

În anul 2006, GNAC a coordonat elaborarea unui Ghid de practici instituționale în asigurarea calității programelor de educație și formare profesională. Acest ghid poate fi accesat pe site-ul Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic: www.tvet.ro și pe site-ul GNAC: www.gnac.ro

Prin proiectul ERASMUS+ „European Quality Assurance in Vocational Education and Training - National Reference Points”, derulat în perioadele 2016-2017 și 2017 - 2019, Uniunea Europeană sprijină punctele naționale de referință pentru punerea în aplicare a sarcinilor care le sunt atribuite în Recomandarea EQAVET, privind stabilirea buclilor de informare și feedback continuu în formarea inițială și continuă bazate pe rezultatele învățării. În cadrul acestui proiect experții CNDIPT au elaborat, cu sprijinul unităților școlare și a agenților economici implicați în formarea profesională inițială:

- ✓ Compendiumul de bune practici în promovarea învățământului profesional și tehnic- **Povești de succes, vol I și II**
- ✓ **Ghidul de bune practici instituționale** în asigurarea calității în formarea profesională inițială
- ✓ **Studiu** privind nivelul calității serviciilor de educație și formare profesională în România disponibile pe site-ul GNAC www.gnac.ro și pe site-ul Alege-ți drumul www.alegetidrumul.ro

PROVOCĂRI/ ABORDĂRI VIITOARE

- Începând cu anul școlar 2017- 2018, în sistemul de învățământ din România a fost introdus învățământul dual, organizat conform Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului dual aprobată prin OMEN nr. 3554/ 29.03.2017. Prin Legea 82/2018 se modifică și se completează LEN nr. 1 /2011 cu componenta de educație și formare profesională prin învățământ dual. Acest tip de învățământ are o componentă puternică de învățare la locul de muncă ce necesită dezvoltarea unor instrumente specifice de asigurare a calității. Pornind de la acest lucru și de la necesitatea formării unei culturi a calității în rândul furnizorilor de formare profesională, CNDIPT își propune pentru orizontul 2018 - 2022 dezvoltarea următoarelor mecanisme și instrumente de asigurare a calității:

- ✓ **Mecanismul de asigurare a calității în învățarea la locul de muncă**
- ✓ **Mecanismul de recunoaștere a excelenței în furnizarea de programe de formare profesională inițială**
- ✓ **Metodologia de monitorizare, evaluare și revizuire sistematică a calității formării profesionale la nivelul sistemului ÎPT**
- ✓ **Ghidul pentru asigurarea și monitorizarea învățării la locul de muncă**
- ✓ **Barometrul calității din ÎPT la nivelul anului 2020**

- Pentru a sprijini implementarea reală a sistemului de calitate și dezvoltarea unor servicii educaționale de calitate centrate pe progress și performanță, ARACIP a revizuit standardele naționale de evaluare. Noile standarde propuse sunt în concordanță cu prioritățile politicilor și strategiilor europene, redefinind atât procesul de autoevaluare și optimizare derulat la nivelul unității de învățământ cât și procesul de evaluare externă. Din punct de vedere tehnic, noile standarde vor asigura o evaluare mai nuanțată a unităților de învățământ prin:

- scăderea numărului de descriptori de performanță
- creșterea puternică a ponderii standardelor generale – pentru a putea compara mai ușor performanțele diferitelor niveluri de învățământ și tipuri de școli
- creșterea exigenței în evaluare și în certificarea nivelului de calitate – prin creșterea numărului cerințelor pe care o instituție de învățământ va trebui să le îndeplinească, la fiecare din cei 43 de indicatori de performanță, pentru a primi calificativele “Foarte bine” și “Excelent” în paralel cu scăderea numărului de condiții necesare pentru a putea primi calificativul “Bine”.

Noul format propus va facilita utilizarea atât pentru evaluarea internă cât și pentru evaluarea externă, prin aducerea la un loc, pentru fiecare indicator de performanță, a standardelor de autorizare/ acreditare și a standardelor de referință, precum și a standardelor comune și a celor specifice. Pentru unitățile de învățământ IPT standardele specifice sunt centrate pe:

- corelarea ofertei educaționale cu cerințele pieței muncii;
- relația școală-companie;
- proiectarea curriculumului în dezvoltare locală în parteneriat cu companiile;
- evaluarea rezultatelor învățării dobândite în școală și la locul de muncă, definite în Standardele de Pregătire Profesională;
- definirea clară a rolului tutorelui de practică;
- feedback-ul colectat de la elevi/tutori/ angajatori;
- pregătirea de specialitate a profesorilor în cadrul companiilor;
- pregătirea psiho-pedagogică a tutorilor de practică.

CONCLUZII

Demersurile prezentate au avut intenția de a sublinia:

- ✓ coerența abordărilor în învățământul profesional și tehnic și în învățământul preuniversitar, precum și în formarea inițială din România și în formarea profesională la nivel european;
- ✓ beneficiile asigurării calității în învățământul profesional și tehnic;
- ✓ importanța asumării rolurilor și responsabilităților tuturor celor implicați în formarea inițială.

Oricâtă coerență ar avea mecanismele adoptate, rolul profesorilor rămâne crucial, motiv pentru care pledăm pentru îmbunătățirea practicilor didactice și a metodelor de predare/învățare interactive, formative. Rămâne în continuare o provocare încrederea elevilor și angajatorilor în învățământul profesional și tehnic, precum și a învățământului universitar în învățământul liceal tehnologic.

BIBLIOGRAFIE

1. *** Legea nr. 87/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației
2. *** Ordinul ministrului educației și cercetării 4889/2006 privind generalizarea instrumentelor de asigurare a calității în educație și formare profesională la nivelul rețelei învățământului profesional și tehnic
3. *** Manualul de autoevaluare (Anexa 2 la Ordinul ministrului educației și cercetării 4889/2006)
4. *** Manualul de inspecție (Anexa 3 la Ordinul ministrului educației și cercetării 4889/2006)
5. *** Common Quality Assurance Framework (CQAF) for VET in Europe (2003), Technical Working Group on quality in VET (European Commission)
6. *** An European Guide on Self-assessment for VET-providers (2003), Technical Working Group on quality in VET (European Commission)
7. *** Ghid de practici instituționale în asigurarea calității programelor de educație și formare profesională (2006), Grupul Național pentru Asigurarea Calității
8. Rogojinaru, A - Perspective asupra generalizării cadrului de asigurare a calității în învățământul profesional și tehnic din România (prezentare cu ocazia Conferinței internaționale Realizarea obiectivelor Lisabona – 2010: contribuția TVET din România, 2006 - versiune electronică)
9. Stroe, D - Asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic din România (prezentare cu ocazia vizitei de peer-learning Implicarea profesorilor în asigurarea și dezvoltarea calității a membrilor Rețelei Europene pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională, 2007 - versiune electronică)
10. ***Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 privind stabilirea unui cadru european de referință pentru asigurarea calității în educație și formare profesională
11. ***Propunerea de Standarde naționale revizuite, ARACIP

NOTE

**CENTRUL NAȚIONAL
DE DEZVOLTARE A
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
PROFESIONAL ȘI TEHNIC**

**Centrul Național de
Dezvoltare a Învățământului
Profesional și Tehnic**

Strada Spiru Haret nr. 10-12

Sector 1, București

Tel/ Fax: 021 3111162 / 021 3125498

www.tvet.ro

www.gnac.ro

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE